

& grāditer si auersus inde animus ut conuertat impel
litur. Quid enim deo ipso maius est? Nunquid ideo di
cit aut qui docet imitatē trinitatis, debet nisi summissa
disputatione agere. vt res ad dinoscendum difficilis
quantum datur possit intelligi? Nūquid hic ornāmēta
& nō documenta queruntur? Nūquid vt aliquid agat
est flectendus vel auditor, & nō ut discat potius instru
endus? Porro cum laudatur deus siue de ipso, siue de
operibus suis, quāta facies pulchre ac splēdide dictio
nis suboritur ei qui potest quantū potest laudare, quē
nemo conuenienter laudat, nemo q̄modocūq; laudat.
At si non colatur aut cum illo vel etiam pro illo colant
idola siue dēmonia, siue quęcumq; creatura quantum
hoc in malū sit, atq; ut ab hoc malo auertant homines,
debet vtīq; granditer dici.

EXEMPLA IN APOSTOLO, DE PRAEDICTIS
GENERIBVS TRIBVS. Ca. XXXIII.

Ummissę dictionis exemplum est apud aplm
s Paulum. (vt planius aliquid cōmemorem) ubi
ait ad Galathas, Dicite mihi sub lege nolentes
esse, legem non legistis, Scriptum est enī quō Abrahā
duos filios, habuit, vnum de ācilla. & vnum de libera,
sed qui de ancilla secundum carnem natus est, qui aut
de libera per repromissionem, quę sunt per allegoriā
dicta, hęc enī sunt duo testamēta, & cętera. Item ubi
rationatur, et dicit, Fratres secundum hominem dico,
tamen hominis confirmatum est testamentum, nemo

ipsum facit aut super ordinat.
...iones et femi eius, non
...ibus sed campū in vno. Et
...is. Hoc autem dico testamen
...po quātingenos. & triginta
...māsi euacuandas prom
...heretas, cum non ex promiss
...repromissionem donauit dei
...vni nobis cogitanti, vt
...heretia non est heretias, ip
...vultu interrogans. Quid ergo
...vni quędam gēna polara
...ex promissum est, dicitur q
...dicitur. & cętera. Verum e
...volum aperte clarā, & nos
...etiam dum hoc agitur, dicit
...inciderint, ne id quod di
...aut resellam occurrere.
...riter occurrere, ne mou
...sumus, sit autem vt cum
...fiones & alie rursus inco
...tantur atque solentur, a
...citatōis extendatur in te
...mum valeat atque vigeat
...disputare recte non possi
...vt quidam contradiçi q
...ne id occurrat vbi non est
...quidem sed tacenti occurr
...de illis autem apostol
...ma sententiam ne in crep
(varia)

irritum facit aut superordinat. Abrahę dictę sunt promissiones et semini eius, non dicit & seminibus quasi in multis. sed tanquã in vno, & semini tuo qui est Christus. Hoc autem dico testamentum cõfirmatum a deo post quadringentos, & triginta annos facta est lex, nõ infirmat ad euacuandas promissiones. Si enim ex lege hereditas, iam non ex promissione. Abrahę autem per repromissionem donauit deus, Et quia occurrere poterat audientis cogitationi, vt quid ergo lex data est, si ex illa non est hereditas, ipse sibi hoc obiecit atq; ait, velut interrogans, Quid ergo lex? Deinde respondit: Transgressionis gratia posita est, donec veniret semẽ, cui promissum est, disposita per angelos in manu mediatoris, & cetera. Pertinet ergo ad docendı curã non solum aperire clausa, & nodos soluere questionũ, sed etiam dum hoc agitur aliis questionibus que fortassis inciderint, ne id quod dicimus improbetur per illas aut refellatur occurrere, si tamen ipsa eorũ solutio pariter occurrerit, ne moueamus quod auferre non possumus. Fit autem vt cum incidẽtes questionı alię questiones & alię rursus incidentibus incidentes pertractantur atque soluuntur, in eam longitudinem rationationis extendatur intentio, vt nisi memoria plurimum valeat atque vigeat, ad caput vnde agebatur, disputator redire non possit, Valde autem bonum est, vt quidquid contradici potest, si occurrerit refutetur, ne ibi occurrat vbi non est qui respondeat, aut presenti quidem sed tacenti occurrat, & minus sanatus abscedat. In illis autem apostolicis verbis dictio est temperata, seniore[m] ne increpaueris, sed obsecra ut patrem
(iuniores ut fratres, anus vt matres,
t ij

adulescentulas ut sorores, & in illis. Obsecro autē vos
fratres per misericordiam dei, vt exhibeatis corpora
vestra hostiam viuam, sanctam, deo placentē, & totus
fere ipsius exhortationis locus temperatum habet lo-
cutionis genus, vbi illa pulchriora sunt, vbi propria
propriis tanquam debita reddita decenter excurrunt,
sicuti est. Habentes dona diuersa secundum gratiam
que data est nobis, siue prophetiam secundum regulā
fidei, siue ministerium in ministrando, siue qui docet
in doctrina, siue qui exhortatur in exhortatione, qui
tribuit in simplicitate, qui preest in sollicitudine, qui mis-
feret in hilaritate, & cetera. Et aliquanto post, Reddite
inquit omnibus debita, cui tributum tributū, cui vecti-
gal vectigal, cui timorem timorē, cui honorē honorē.
Que membratim fusa clauduntur etiam ipso circuitu,
quem duo mēbra contexunt, nemini quidquā debeas-
tis, nisi vt inuicem diligatis. Grandi autem dicendi ge-
nus hoc maxime distat ab isto genere tēperato, quod
non tantum verborum ornatibus ceptum est, quā vio-
lentum est animi affectibus. Nam capit etiam illa orna-
menta pene omnia, sed ea si non habuerit, nō requirit.
Fertur enim impetu suo, & elocutionis pulchritudinē
si occurrerit, uī rerum rapit, non cura decoris assumit.
Satis est enim ei propter quod agitur, vt verba cōgru-
entia non oris eligantur industria, sed pectoris sequat̄
ardorem. Nam si aurato gemmatoq; ferro vir fortis ar-
metur, intētissimus pugne, agit quidem illis armis qd
agit, nō quia p̄ciosa, sed quia arma sunt. Ait apostolus,
vt pro euangelico ministerio patiēter mala huius tem-
poris cum solatio donorū dei omnia tolerent. Magna
res est, & grandis agitur, nec desunt ornamēta dicēdi.
Ecce nunc inquit tempus acceptabile, ecce nunc dies
salutis, nullam in quoquam dantes offensionem, vt nō
reprehendatur ministerium nostrum, sed in omnibus

commendantes nosmetipsos
partia in tribulationibus in
que periequi longum est. Ier
persecutiones huius mundi cha
in adiutorio dei. Ait autē gra
quō diligemus eam omnia
his qui secundum prophetiam ve
quos ante proficit de predesti
imagine filii in vniuersum
tribus, si reuera que in eodem
QUOMODO DEBEANT
TRA GENERA PER MIS
Necesse enim quod gen
i vel adhibeat certis di
quando proloca et in v
net adhibere, cum vero huius
enim il longius erat de ceteris
ergo generalem aut pene de
principia, de impostare est et lo
nominale etiam que possent
dicuntur granditer, ex illorum
dura, de eorum tanquam vmbra
In hoc quoque genere alioq;
solonia huius anime opus est
genus propriū vocat, ac per h
et, si ad huius generibus q
hinc ostendit aliquid uel
dantur eorum, nec liber
quod huius requiritur. In
omni genu adhibendum de
per huius ergo genere
dantur, de summo simili. Si
ostendendus est incurrat, v
incurrat, ideo nō ornantur

commendantes nosmetipsos ut dei ministros in multa
patiētia. in tribulationibus. in necessitatibus. & cetera
que persequi longum est. Itemque ad Romanos ait. ut
persecutiones huius mundi charitate uincant spe certa
in adiutorio dei. Ait autē et graditer et ornate. Scimus
quō diligentibus deum omnia cooperantur in bonum
his qui secundum propositū vocati sunt sancti. quoniā
quos ante presciuit & predestinavit conformes fieri
imaginis filij sui. ut sit ipse primogenitus in multis fra-
tribus. & reliqua que in eodem capitulo sequuntur.

QUOMODO DEBEANT INTER SE HAEC
TRIA GENERA PERMISERI. Ca. XXXV.

Nter est enim quod genus cui generi inponat
i vel adhibeatur certis & necessariis locis. Nam
quando proluxa est in vno genere. minus deti-
net auditor em. cum vero fit in aliud ab alio transitus.
etiam si longius erat decētius procedit oratio. In grādi
ergo genere semp aut pene semper tēperata decet esse
pricipia. & in potestate est eloquētis ut dicant nonnulla.
nonnulla etiam que possent granditer dici. ut ea que
dicuntur granditer. ex illorum fiant cōparatione grā-
diora. & eorum tanquam umbris luminosiora reddant.
In quocumque autem genere aliqua questionum vincula
soluenda sunt. acumine opus est quod sibi summiffum
genus proprie vendicat. ac per hoc eo genere vtendū
est. & aliis duobus generibus quādo eis ista incidunt.
sicut est laudandum aliquid uel vituperandū. vbi nec
damnatio cuiusquam. nec liberatio nec ad actionem
quamlibet assensio requiritur. In quocumque alio genere
occurrit. genus adhibendum & interponendū est tem-
peratum. In grandi ergo genere inueniunt locos suos
duo cetera. & summiffio similis. Sicut dixi. q̄stio cuius
nodus soluendus est incurrat. vel quando nulla que
ornari possent. ideo nō ornantur. ut quibusdam q̄rum